

ΕΚΘΕΣΗ

Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους
(άρθρο 75 παρ.1 του Συντάγματος)

Στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών».

Με τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου, προτείνεται η κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στην ανωτέρω Σύμβαση (ν.1782/1988), που υιοθετήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2002, με το ψήφισμα 57/199 της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών. Ειδικότερα:

Α. Με το άρθρο πρώτο, κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος το προαναφερόμενο Πρωτόκολλο, με τις διατάξεις του οποίου προβλέπονται τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ Ι

1. Ορίζεται ως σκοπός του κυρούμενου Πρωτοκόλλου η δημιουργία ενός συστήματος τακτικών επισκέψεων, οι οποίες πραγματοποιούνται από ανεξάρτητα διεθνή και εθνικά όργανα, σε χώρους όπου τα άτομα στερούνται την ελευθερία τους, για την πρόληψη των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας. (άρθρο 1)

2. Συνιστάται Υποεπιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (Υποεπιτροπή για την Πρόληψη), η οποία εκτελεί το έργο της εντός του πλαισίου του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και συνεργάζεται με τα Κράτη – Μέρη για την εφαρμογή του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου. (άρθρο 2)

3.α. Τα Κράτη – Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να δημιουργήσουν, σε εσωτερικό επίπεδο, ένα ή περισσότερα όργανα για την πρόληψη των βασανιστηρίων και των άλλων μορφών μεταχείρισης ή τιμωρίας, τα οποία αποτελούν τον Εθνικό Μηχανισμό Πρόληψης (ΕΜΠ).

β. Επίσης, τα Κράτη - Μέρη επιτρέπουν, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις, τις επισκέψεις της Υποεπιτροπής για την Πρόληψη και του ΕΜΠ σε χώρους κράτησης, με σκοπό την ενίσχυση της προστασίας των προσώπων που στερούνται την ελευθερία τους και την προστασία αυτών κατά των βασανιστηρίων και των άλλων μορφών μεταχείρισης ή τιμωρίας.

γ. Καθορίζεται η έννοια του όρου «στέρηση της ελευθερίας» για την εφαρμογή του κυρούμενου Πρωτοκόλλου. (άρθρα 3 - 4)

ΜΕΡΗ ΙΙ και ΙΙΙ

1.α. Προσδιορίζεται ο αριθμός των μελών της συνιστώμενης Υποεπιτροπής για την Πρόληψη, που είναι υπήκοοι των Κρατών - Μερών και ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τα προσόντα των υποψηφίων και τη διαδικασία επιλογής τους, τον τρόπο εκλογής και τη θητεία των μελών αυτής.

β. Καθορίζεται ο τρόπος εκλογής των αξιωματούχων της προαναφερόμενης Υποεπιτροπής και η διάρκεια της θητείας αυτών, καθώς και ο τρόπος λειτουργίας αυτής. (άρθρα 5 - 10)

2.α. Καθορίζονται οι όροι, σύμφωνα με τους οποίους η Υποεπιτροπή για την Πρόληψη ασκεί τα καθήκοντά της και ειδικότερα, προβλέπονται επισκέψεις στους προαναφερόμενους χώρους κράτησης και συστάσεις προς τα Κράτη - Μέρη σχετικά με την προστασία των ατόμων που στερούνται την ελευθερία τους, καθώς επίσης και συμβουλές, συστάσεις και παρατηρήσεις προς τα Κράτη - Μέρη σχετικά με τη δημιουργία και λειτουργία του ΕΜΠ.

β. Προσδιορίζονται, αντίστοιχα, οι υποχρεώσεις των Κρατών - Μερών, προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στην Υποεπιτροπή να συμμορφωθεί με τους προαναφερόμενους όρους εντολής της.

γ. Καθορίζεται, επίσης, η διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος των τακτικών επισκέψεων της ανωτέρω Υποεπιτροπής, οι οποίες διεξάγονται από τουλάχιστον δύο μέλη της. Τα μέλη αυτά μπορεί να συνοδεύονται από εθνικούς εμπειρογνώμονες (μέχρι πέντε), που προτείνονται από τα ενδιαφερόμενα Κράτη - Μέρη και επιλέγονται από σχετικό κατάλογο, που προετοιμάζεται κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. (άρθρα 11-13)

3.α. Για τη διευκόλυνση της Υποεπιτροπής στην άσκηση του έργου της, τα Κράτη - Μέρη υποχρεούνται να: i) παρέχουν πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες και τις εγκαταστάσεις κράτησης, ii) επιτρέπουν τη διενέργεια συνεντεύξεων με πρόσωπα που στερούνται την ελευθερία τους, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις.

- Πάντως, τα Κράτη - Μέρη δύνανται να αρνούνται την επίσκεψη σε συγκεκριμένο χώρο, για τους οριζόμενους λόγους.

β. Προβλέπεται η υποβολή, από την Υποεπιτροπή προς την Επιτροπή Βασανιστηρίων, δημόσιας έκθεσης σχετικά με τις δραστηριότητές της

(άρθρο 14 - 16)

ΜΕΡΗ IV και V

1α. Τα Κράτη – Μέρη οφείλουν να ορίσουν ή να δημιουργήσουν, σε εσωτερικό επίπεδο και εντός της οριζόμενης προθεσμίας, έναν ή περισσότερους ανεξάρτητους ΕΜΠ για την πρόληψη των βασανιστηρίων.

β. Τα Κράτη – Μέρη, επίσης, οφείλουν να εγγυώνται την ανεξαρτησία των ΕΜΠ ως προς τη λειτουργία τους και το προσωπικό τους και να διασφαλίζουν τους αναγκαίους πόρους για τη λειτουργία αυτών.

γ. Προσδιορίζονται οι εξουσίες που παρέχονται, κατ' ελάχιστον, στους ΕΜΠ. Για την εκπλήρωση της αποστολής τους, τα Κράτη – Μέρη οφείλουν να παρέχουν σε αυτούς πρόσβαση σε πληροφορίες, σε χώρους κράτησης κ.λπ., χωρίς να θίγονται οι διατάξεις περί απορρήτου και προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

δ. Τέλος, τα Κράτη – Μέρη οφείλουν να δημοσιεύουν τις ετήσιες εκθέσεις των ΕΜΠ.
(άρθρα 17 – 23)

2. Παρέχεται η δυνατότητα στα Κράτη – Μέρη να προβούν σε δήλωση περί αναβολής της εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από το κυρούμενο Πρωτόκολλο, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.
(άρθρο 24)

ΜΕΡΗ VI και VII

1.α. Ορίζεται ότι, οι δαπάνες που προκαλούνται από τη λειτουργία της Υποεπιτροπής Πρόληψης επιβαρύνουν τα Ηνωμένα Έθνη.

β. Ιδρύεται Ειδικό Ταμείο, για τη χρηματοδότηση της εφαρμογής των συστάσεων της προαναφερόμενης Υποεπιτροπής, σε συνέχεια επίσκεψης σε Κράτος – Μέρος, καθώς και εκπαιδευτικών προγραμμάτων των ΕΜΠ.

- Το Ειδικό Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτείται μέσω εθελοντικών εισφορών από Κυβερνήσεις, διακυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις, καθώς και άλλους ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς.
(άρθρα 25 - 26)

2.α. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την υπογραφή, την επικύρωση και την έκταση εφαρμογής του κυρούμενου Πρωτοκόλλου, το οποίο είναι ανοιχτό για προσχώρηση από οποιοδήποτε Κράτος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα.

β. Ορίζεται ότι, στο εν λόγω Πρωτόκολλο, δεν επιτρέπεται η διατύπωση επιφυλάξεων, οι δε διατάξεις αυτού δεν επηρεάζουν τις υποχρεώσεις των Κρατών – Μερών, που απορρέουν από άλλα δεσμευτικά κείμενα (Περιφερειακές και Διεθνείς Συμβάσεις).

γ. Παρέχεται η δυνατότητα στα Κράτη – Μέρη να καταγγείλουν ή να προτείνουν τροποποιήσεις στο υπό κύρωση Πρωτόκολλο, σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία.
(άρθρα 27, 29 - 34 και 37)

3. Καθορίζονται τα προνόμια και οι ασυλίες, που παρέχονται στα μέλη της Υποεπιτροπής για την Πρόληψη, για την άσκηση των καθηκόντων τους, καθώς και οι υποχρεώσεις αυτών όταν επισκέπτονται τα Κράτη - Μέρη.
(άρθρα 35 – 36)

Β. Με το άρθρο **δεύτερο**, ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη (Ανεξάρτητη Αρχή), ως Εθνικός Μηχανισμός Πρόληψης (ΕΜΠ), κατ' εφαρμογή των άρθρων 3 και 17 του κυρούμενου Πρωτοκόλλου.

- Παράλληλα, συμπληρώνονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας (ν. 3094/2003), σχετικά με την αποστολή της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής, ως ΕΜΠ.

- Ο Συνήγορος του Πολίτη, κατά την άσκηση των καθηκόντων του ως ΕΜΠ, συνεργάζεται με άλλους φορείς, που δραστηριοποιούνται στο πεδίο προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ιδίως στην πρόληψη των βασανιστηρίων.

Γ. Με το άρθρο **τρίτο**, προβλέπεται ότι, η στελέχωση του ΕΜΠ για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, γίνεται από τα μέλη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού του Συνηγόρου του Πολίτη.

- Περαιτέρω, συνιστώνται τρεις (3) οργανικές θέσεις μόνιμου προσωπικού του κλάδου ΠΕ ειδικού επιστημονικού προσωπικού ή με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (ι.δ.α.χ.), που θα καλυφθούν αποκλειστικά με αποσπάσεις ή μετατάξεις προσωπικού του Δημοσίου ή από άλλους φορείς του δημοσίου τομέα, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.3 του άρθρου 5 του ν.3094/2003.

- Επίσης, παρέχεται η δυνατότητα απόσπασης μόνιμου ή με σχέση εργασίας ι.δ.α.χ. προσωπικού του Δημοσίου, ή φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, για τη διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του ΕΜΠ.

- Για το αποσπώμενο και το μετατασσόμενο προσωπικό, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 25 του ν.4024/2011 και της παρ. 22 του άρθρου τρίτου του ν.3845/2010.

- Τέλος, ορίζεται ότι, η εκτέλεση των καθηκόντων του ΕΜΠ ανατίθεται σε έναν από τους Βοηθούς Συνηγόρους.

Δ. Με τα άρθρα **τέταρτο** και **πέμπτο**, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη διενέργεια από τον ΕΜΠ επισκέψεων σε χώρους στέρησης της ελευθερίας, τη διεξαγωγή ερευνών και τη δημοσίευση των σχετικών εκθέσεων.

- Περαιτέρω, ο ΕΜΠ έχει τη δυνατότητα, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να παραγγείλει πραγματογνωμοσύνη, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Ε. Με το άρθρο **έκτο**, ορίζεται ότι, οι δαπάνες για την εκτέλεση του έργου του ΕΜΠ και τη λειτουργία αυτού, καλύπτονται από τις κατ' έτος εγγεγραμμένες πιστώσεις στον κρατικό προϋπολογισμό.

ΣΤ. Με το άρθρο **έβδομο**, παρέχεται η εξουσιοδότηση στο Συνήγορο του Πολίτη να ρυθμίζει, με απόφασή του, τα θέματα λειτουργίας του ΕΜΠ.

Ζ. Με το άρθρο **όγδοο**, σε συνδυασμό με το άρθρο 28 του υπό κύρωση Πρωτοκόλλου, ορίζεται ο χρόνος έναρξης ισχύος αυτού και του υπό ψήφιση νόμου.

Η. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

I. Επί του κρατικού προϋπολογισμού

1. Ετήσια δαπάνη, από την αντιμετώπιση των εξόδων για την εκτέλεση του έργου και τη λειτουργία του Συνηγόρου του Πολίτη, ως ΕΜΠ. (άρθρα 17 και 18 παρ.3 του Πρωτοκόλλου και δεύτερο και έκτο του νομοσχεδίου)
2. Δαπάνη, από την κάλυψη των εξόδων μετακίνησης του Έλληνα εκπροσώπου, που θα οριστεί μέλος της Υποεπιτροπής για την Πρόληψη. (άρθρο 5 του Πρωτοκόλλου)
3. Ενδεχόμενη δαπάνη, από την κάλυψη των εξόδων μετακίνησης των εθνικών εμπειρογνομόνων, στην περίπτωση που αποσταλούν από τη χώρα μας, προκειμένου να συνοδεύουν τα μέλη της Υποεπιτροπής για την Πρόληψη, στις επισκέψεις που πραγματοποιούν, κατ' εφαρμογή του κυρούμενου Πρωτοκόλλου. (άρθρο 13 του Πρωτοκόλλου)

II. Επί του κρατικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

Ενδεχόμενη δαπάνη, από τυχόν χρηματοδότηση του Ειδικού Ταμείου για την Υποεπιτροπή για την Πρόληψη, από κρατικούς πόρους ή / και πόρους άλλων δημόσιων φορέων. (άρθρο 26 παρ.2 του Πρωτοκόλλου)

Από τη σύσταση στο Συνήγορο του Πολίτη, τριών (3) οργανικών θέσεων μόνιμου προσωπικού του κλάδου ΠΕ του ειδικού επιστημονικού προσωπικού ή με σύμβαση εργασίας ι.δ.α.χ., δεν προκαλείται πρόσθετη επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, επειδή οι θέσεις αυτές θα καλυφθούν αποκλειστικά με αποσπάσεις ή μετατάξεις προσωπικού του Δημοσίου ή άλλων φορέων του δημοσίου τομέα, με παράλληλη κατάργηση των οργανικών θέσεων αυτού από τους φορείς από τους οποίους μετατάσσονται. Ως εκ τούτου, δεν μεταβάλλεται ουσιωδώς η εικόνα του προσωπικού σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης. (άρθρο τρίτο παρ. 2 του νομοσχεδίου)

Αθήνα, 26 Ιουλίου 2013
Ο Γενικός Διευθυντής
Βασίλειος Κατριβέσης

